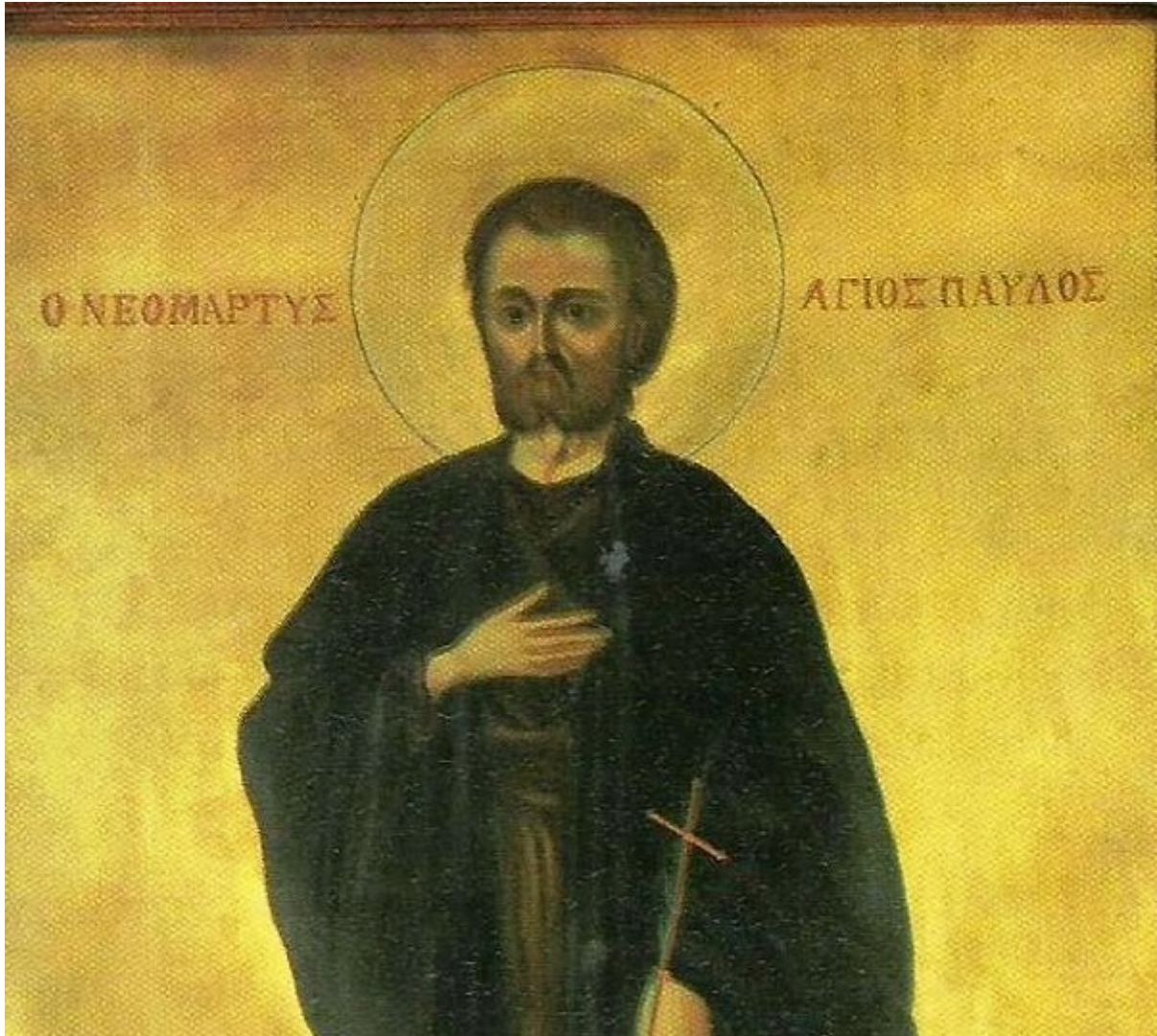

Ο άγιος Παύλος εξ Αροανίας Καλαβρύτων (Ιεροδιάκονος π. Φιλάρετος, Ι. Μ. Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων)

/ [Πεμπτουσία](#)

Η εορτή προς τιμή των Νεομαρτύρων λέει ο Άγιος Αθανάσιος ο Πάριος σε επιστολή του προς άγνωστο παραλήπτη, δεν είναι τίποτα άλλο από τη δική μας διάθεση να τους μακαρίσουμε και να τους δοξάσουμε, προβάλλοντάς τους μεσίτες στο Θεό για την ψυχική μας ίαση κι ωφέλεια. Οι χριστιανοί τους τιμάμε, τους ευλαβούμαστε, τους μακαρίζουμε, διαμοιράζουμε τα ματωμένα ιμάτιά τους, τα σχοινιά που τους έδεσαν ή τους κρέμασαν και φυλάμε τα χρώματα που έβαψαν με το αίμα τους. Κι όλα αυτά χωρίς την άδεια της Εκκλησίας διότι οι θείοι Μάρτυρες δεν περιμένουν την επίγεια επικύρωση του μαρτυρίου τους, αφού σφράγισαν το τέλος τους με την ομολογία της θείας πίστεως και στεφανώθηκαν από

τον Χριστό. Η άδεια της Εκκλησίας μας τονίζει ο Άγιος ζητείται και δίνεται μόνο στην περίπτωση των Οσίων Πατέρων και Μητέρων Της, διότι η αγιότητά τους δεν είναι σ' όλους γνωστή. Η Εκκλησία εξετάζει τον βίο και τα θαύματά τους και βεβαιώνει με την εκκλησιαστική της αυθεντία την αγιότητα τους κι ότι οι πιστοί ακωλύτως μπορούν να τους εορτάζουν [1].

Ο Άγιος θα κλείσει την επιστολή του κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στους Νεομάρτυρες που αρνήθηκαν τον Χριστό κι αφού συναισθάνθηκαν το αμάρτημά τους ομολόγησαν ενώπιον των τυράννων την πίστη τους. Κι υπάρχουν πολλοί λείψανα αμαθέστατοι και σαπροκοιλίδες όπως τους χαρακτηρίζει που δεν τους δέχονται ως Αγίους παρά την γνώμη και την πράξη της Εκκλησίας. Μια θέση που την αναπτύσσει ευρύτερα στο Νέο Λειμωνάριο, όπου και παραθέτει ειδικό κείμενο του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου που είναι απόδειξη ότι είναι τέλειοι Μάρτυρες κι άξιοι της μαρτυρικής τιμής. Καταλήγοντας για να στηρίξει την θέση του αναφέρει παραδείγματα Μαρτύρων που αρνήθηκαν τον Χριστό κι η Εκκλησία τους τιμά, όπως ο Πέρσης Ιάκωβος, ο Αιγύπτιος Μείραξ, ο Ρωμαίος Παγχάριος κι άλλοι πολλοί αναρίθμητοι Μάρτυρες [2].

Έναν τέτοιο λοιπόν Νεομάρτυρα που αλλαξοπίστησε, μετανόησε και ομολόγησε την πίστη του στον Χριστό με αποτέλεσμα να φθάσει στο μαρτύριο και να στεφανωθεί από τον Κύριο μας για τους άθλους του, έχει καύχημα και στολίδι η Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων κι Αιγιαλείας εκ της οποίας κατάγεται και τον συνεορτάζει με την Ιερά Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας όπου και μαρτύρησε, επρόκειτο δηλαδή για τον Άγιο Παύλο εξ Αροανίας Καλαβρύτων.

Αυτός ο ένδοξος του Χριστού Μάρτυρας

γεννήθηκε το 1790, καταγόταν από το χωριό Σοπωτό της επαρχίας Καλαβρύτων, το βαπτιστικό του όνομα ήταν Παναγιώτης κι ήταν γιός του Ιωάννη και της Αντώνας εκ του γένους των Πανουτσοπουλαίων. Πολλές φορές πήγαινε στην σημερινή γυναικεία Μονή των Αγίων Θεοδώρων που βρίσκεται πάνω από το Σοπωτό, παρακολουθούσε ακολουθίες, αγρυπνίες κι αναλογιζόταν το μαρτύριο των Αγίων της Μονής, ευχόμενος να αξιωθεί κι αυτός ενός τέτοιου μαρτυρίου. Στην διαμόρφωση του ορθόδοξου χαρακτήρα του συνέβαλε ο αείμνηστος Επίσκοπος Ανδρούσης Κωνστάντιος, ο οποίος καταγόταν από το Σοπωτό και μαζί με τον Παλαιών Πατρών Γερμανό πρωταγωνίστησε στην κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασεως στην Ιερά και Ιστορική Μονή της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων[3]. Ο Παναγιώτης σε μικρή ηλικία πήγε στην Πάτρα όπου έμαθε την τέχνη του σανδαλοποιού κι αφού εργάστηκε εκεί για δεκατέσσερα χρόνια αναχώρησε για τα Καλάβρυτα, νοίκιασε εργαστήριο κι εξάσκησε την τέχνη του. Ο διάβολος όμως γρήγορα μίσησε την ενάρετη βιωτή του κι όχι απλά τον πείραξε αλλά τον έκανε να αρνηθεί την πίστη του με τον εξής τρόπο. Οι ιδιοκτήτες του εργαστηρίου ζητούσαν από τον Παναγιώτη περισσότερα χρήματα από τα συμφωνημένα κι αφού δεν είχε να τα δώσει φυλακίστηκε. Πιεζόμενος έπειτα να τα δώσει σε κατάσταση θυμού είπε «Τούρκος να γίνω, εάν δώσω περισσότερα», όμως τα έδωσε και τότε αποφυλακίστηκε κι άρχισε με δύο φίλους του να διασκεδάζει στην περιοχή της Τριπόλεως διαλαλώντας πως είχε Τουρκέψει[4]. Ο Παναγιώτης την περίοδο εκείνη

βρέθηκε σε κάποια κηδεία στο χωριό του, όταν άκουσε από τον ιερέα το «Γη ει, και εις γην απελεύσει» συναισθάνθηκε το αμάρτημα του και είπε μεγαλοφώνως «Τι έπραξα ο άθλιος αρνηθείς την πίστην μου». Αμέσως μετά αντιλαμβανόμενος την ματαιότητα του κόσμου αναχώρησε για το Άγιο Όρος [5].

Έφθασε στην Μονή της Μεγίστης Λαύρας κι εκεί υποτάχθηκε σ' ένα γνωστό του Πελοποννήσιο μοναχό από τους Ρωγούς Καλαβρύτων, τον Τιμόθεο. Ανέλαβε το διακόνημα του μαγείρου, μετά από ενάμιση χρόνο έγινε Σταυροφόρος Μοναχός με το όνομα Παύλος [6] και ακολούθησε τον γέροντά του στην Μονή του Αγίου Παντελεήμονος. Οι ασκητικοί του αγώνες άναψαν την επιθυμία να προσφέρει την ζωή του στο όνομα του Χριστού παρά την αντίρρηση του γέροντά του. Τότε ο Μοναχός Παύλος εκμυστηρεύτηκε το σχέδιο του στον γέροντα Ανανία της Σκήτης της Αγίας Άννης, κι εκείνος αφού τον δοκίμασε με αυστηρή νηστεία κι αδιάλειπτη προσευχή για σαράντα ημέρες, τον ενέδωσε το Μεγάλο Αγγελικό Σχήμα και τον ευλόγησε να προχωρήσει στο μαρτύριο. Έπειτα επέστρεψε στα πάτρια εδάφη, πέρασε από την Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου στην οποία έκατσε σαράντα ημέρες κι αφού ενισχύθηκε με αποκάλυψη της Θεοτόκου πήγε αρχικά στο Ναύπλιο για να παρακινήσει σε μετάνοια έναν ξάδελφο του που είχε αποστατήσει και να τον παρακαλέσει να παραστεί ως μάρτυρας της ομολογίας του [7].

Ο Μοναχός Παύλος πια αρχίζει να πορεύεται προς στο μαρτύριο, αφού δεν κατάφερε να κατηχήσει τον ξάδελφο του αναχωρεί πρώτα για το Άργος, όπου στον ύπνο του αξιώνεται μιας οπτασίας. Είδε τον Άγιο Δημήτριο τον Νέο που μαρτύρησε στην Τρίπολη στις 14 Απριλίου του 1803 και του είπε: «Χαίροις συναθλητά Πάυλε, σπούδασον να υπάγης εις την Τρίπολιν, να τελειώσης τον υπέρ

πίστεως αγώνα σου, διά να στεφανωθής εις την επουράνιον Βασιλείαν, και να συνευφρανθώμεν τω πνεύματι». Έτσι λοιπόν στις 21 Μαΐου [8] παρουσιάσθηκε στον μουφτή της Τρίπολης και ζήτησε να αποδοθεί δικαιοσύνη γι αυτό που είχε χάσει από μια ανόητη πράξη της νεότητάς του. Ο μουφτής τότε του ζήτησε να επιστρέψει στο Ισλάμ αλλιώς τον απείλησε πως θα τον κάψει ζωντανό. Ο ένδοξος Μάρτυρας του Χριστού δεν λύγισε, διακήρυξε με δυνατή φωνή το μυστήριο της Σωτηρίας και καταδίκασε την πλάνη του ισλαμισμού [9], δηλώνοντας ότι χριστιανός γεννήθηκε και χριστιανός θέλει να πεθάνει. Τότε ένας υπηρέτης του κριτή τον ράπισε στο στόμα βρίζοντάς τον αλλά αμέσως δαιμονίσθηκε. Αμέσως μετά έβγαλαν τον Μάρτυρα ασκεπή και ανυπόδητο και τον πήγαν στον Κεγχαγιάμπεη κι αργότερα στον ηγεμόνα Σεϊτ Αλή-Πασάν κι αφού παρέμεινε σταθερός στην ομολογία του κλίστηκε στην φυλακή για τρεις ώρες όπου και κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων υπό τα χέρια του Ιεροδιακόνου Νικηφόρου του εν Τριπόλει. Εκεί προείπε ὁ ἕναν χωρικό συνδεσμώτη του την ταχεία ελευθερία του, που πράγματι έτσι έγινε στην συνέχεια [10] και έπειτα αφού παρέμενε σταθερός στην πίστη του καταδικάστηκε σε αποκεφαλισμό με τρεις σπαθιές. Φθάνοντας στο τόπο της θανάτωσης ενθάρρυνε ο μακάριος Μάρτυρας τον δήμιο να φανεί ανδρείος και τότε η αγία κάρα του έπεσε με το πρώτο κτύπημα, στις 22 Μαΐου του 1818. Την νύχτα ένα φως φάνηκε πάνω από το σκήνωμα του και τρεις μέρες αργότερα πέταξαν το σώμα του στον κοπρώνα του παλατιού. Έπειτα δύο ευσεβείς χριστιανοί το βρήκαν εκεί και με τιμή το έθαψαν στην Ιερά Μονή Αγίου Νικολάου Βαρσών [11].

Σήμερα μεγάλο μέρος των λειψάνων του Αγίου αγνοούνται, η διάσωση των υπολοίπων οφείλεται στην προαναφερθείσα Μονή. Εκεί οι προσκυνητές μπορούν να προσκυνήσουν τμήμα λειψάνου που προφανώς προέρχεται από την ωμοπλάτη του. Μέρος του λειψάνου έχει δωθεί στον Ιερό Ναό Ευαγγελίστριας Σοπωτού και στην Ιερά Σκήτη της Αγίας Θεοπρομήτορος Άννης του Αγίου Όρους. Σημαντικό κειμήλιο αποτελούν και τα κατά ένα μεγάλο μέρος διασωθέντα ενδύματά του, τα οποία φορούσε κατά το μαρτύριο και φυλάσσονται στην Ιερά Μονή της Αγίας Ματρώνας της νήσου Ύδρας. Ο πρώτος βιογράφος του είναι ο Αγιορείτης Ιερομόναχος Ιάκωβος Βερτσάγιας ο Ζακύνθιος εκ του Ρωσικού Κοινοβίου και η ακολουθία του συντάχθηκε εκ του Χριστοφόρου Μοναχού του Λημνίου (1858). Στον τόπο του μαρτυρίου του το 1921 κτίσθηκε ο πρώτος Ναός προς τιμή του, πρόκειται για μία λιθόκτιστη βασιλική με τρούλο και η πιο παλιά εικόνα του (1914) βρίσκεται στον Πανεπιστημιακό Ιερό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου Καπνικαρέας και συγκεκριμένα στο παρεκκλήσιο της Αγίας Βαρβάρας. Στο τόπο καταγωγής του εντύπωση προκαλεί ο τελευταίος αναγερθείς προς τιμή του μεγαλοπρεπής βυζαντινός Ναός [12].

Ο Άγιος Παύλος είναι σαν την σελήνη, όπως χαρακτηρίζει ο Άγιος Ιωάννης ο Καρπάθιος τον άνθρωπο που άλλοτε πράττει καλά κι άλλοτε αμαρτάνει και με την μετάνοια πάλι επιστρέφει στην ενάρετη ζωή. Έτσι και η σελήνη άλλοτε μεγαλώνει κι άλλοτε μικραίνει, το φώς της είναι αυτό που λιγοστεύει κι όχι το σώμα της. Ο άνθρωπος αποκτά πάντα την λαμπρότητα του με την μετάνοια, όπως η σελήνη μετά το λιγότεμά της ξαναντύνεται πάλι το φως [13]. Η μακροθυμία του Θεού είναι απεριόριστη κι αυτό φαίνεται μέσα στο Συναξάρι της Εκκλησίας μας, ληστές, τελώνες, φαρισαίοι, πόρνοι και διώκτες του Χριστιανισμού με τη μετάνοια τους στολίζουν τον παράδεισο κι αποτελούν για μας πρότυπα ζωής, μετάνοιας κι αγάπης. Ένα τέτοιο πρότυπο μετάνοιας είναι κι ο Άγιος Παύλος εξ Αροανίας Καλαβρύτων, ας έχουμε την ευχή του και να πρεσβεύει για όλους μας στον Ζωοδότη Χριστό. Αμήν!

Παραπομπές:

1. Πάσχου Β.Π., *Εν ασκήσει και μαρτυρίω (Ανέκδοτα Φιλοκαλικά και Κολλυβάδικα υμναγιολογικά κείμενα για τον Μοναχισμό, τους Νεομάρτυρες και την Παράδοση, των Αγίων Νικοδήμου Αγιορείτου και Αθανασίου Παρίου. Στο Επίμετρο εκδίδεται ολόκληρη η δυσεύρετη Απολογία και Ομολογία Πίστewς του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου), Υμναγιολογικά Κείμενα και Μελέτες-3, εκδ. Αρμός, σσ. 33-36.*

2. Πάσχου Β.Π., *Εν ασκήσει και μαρτυρίω, Υμναγιολογικά Κείμενα και Μελέτες-3, εκδ. Αρμός, σσ. 36-37.*

3. Μαξίμου Μοναχού Ιβηρίτου (Νικολοπούλου), *Ο Άγιος Νέος Οσιομάρτυς Παύλος και τα περί της αγιοτόκου Αροανίας ή Σοπωτού Καλαβρύτων ιστορικά*, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 46-47.
4. Περαντώνη Μ. Ιω., Παύλος (Οσιομάρτυς, ο Πελοποννήσιος. Νεομάρτυς του ΙΘ΄ αι.), *ΘΗΕ*, τ. Ι΄, στ. 225-226.
5. *Βίος και Ακολουθία του αγίου και ενδόξου Νεομάρτυρος Παύλου του εξ Αροανειας Καλαβρύτων*, Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, Αίγιο 1997, σ. 11.
6. *Ο Μέγας Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τ. Ε΄, Αθήνα 1971, σ. 551.
7. *Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τ. Θ΄, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2007, σσ.258-259.
8. *Βίος και Ακολουθία του αγίου και ενδόξου Νεομάρτυρος Παύλου του εξ Αροανειας Καλαβρύτων*, Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, Αίγιο 1997, σσ. 11-12.
9. *Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τ. Θ΄, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2007, σ. 259.
10. *Βίος και Ακολουθία του αγίου και ενδόξου Νεομάρτυρος Παύλου του εξ Αροανειας Καλαβρύτων*, Ιερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, Αίγιο 1997, σσ. 12-13.
11. *Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τ. Θ΄, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2007, σσ. 259-260.
12. Μαξίμου Μοναχού Ιβηρίτου (Νικολοπούλου), *Ο Άγιος Νέος Οσιομάρτυς Παύλος και τα περί της αγιοτόκου Αροανίας ή Σοπωτού Καλαβρύτων ιστορικά*, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 63-73.
13. Αθανασίου Αναστασίου (Αρχιμ.), *Χειραγωγή στη Μετάνοια (πρακτικός οδηγός για το ιερό μυστήριο της εξομολογήσεως)*, εκδ. Ιερά Μονή Μεγάλου Μετεώρου, Άγια Μετέωρα 2001, σ. 160.